

2007-10-19

Thomas Tjäder
Säkerhetspolitisk rådgivare
Tel.: 08-406 3123

Svensk försvarsmaterielexport till Thailand

När det gäller **beredningsprocessen för en eventuell export av JAS 39 Gripen till Thailand** kan följande redovisas.

I september 1995 behandlades frågan om en eventuell framtida export av Gripen till Thailand av dåvarande Rådgivande Nämnden.

Rådgivande Nämnden var som namnet anger en nämnd till vilken dåvarande Krigsmaterielinspektören kunde vända sig för att inhämta parlamentariska synpunkter innan ett ärende avgjordes av Utrikeshandelsministern.

Krigsmaterielinspektionen (KMI) utgjorde en enhet inom Utrikesdepartementets Handelsavdelning, UDH.

Den 1 februari 1996 inrättades Inspektionen för strategiska produkter (ISP) genom att dåvarande KMI och enheten för strategisk exportkontroll lyftes ut ur UD. Samtidigt ombildades Rådgivande Nämnden till Exportkontrollrådet med en bredare parlamentarisk förankring genom att samtliga i riksdagen förekommande politiska partier finns representerade.

Under åren efter 1995 har fortlöpande diskussioner om en eventuell thailändsk anskaffning av Gripen ägt rum. I början av 2000-talet intensifierades dessa diskussioner och samtidigt engagerade sig den svenska staten mer i denna process.

År 2005 blev Sverige genom FMV tillsammans med de andra tänkbara konkurrenterna tillfrågade att inkomma med en offert – för svensk del avseende export av 12 stycken JAS Gripen. På sedvanligt sätt anmälde FMV till ISP att man hade för avsikt att till den thailändska regeringen inkomma med en offert. ISP godkände att en offert fick lämnas.

Samtidigt som diskussioner fördes kring denna offert inträffade en regeringsskris i Thailand, varvid den valda regeringen avsattes och i september 2006 tillträdde en av försvarsmakten utsedd regering.

Eftersom något vapenembargo inte utfärdats vare sig från FN eller EU, förelåg inget ovillkorligt hinder för export av följdleveranser medan fråga om nya affärer skulle prövas "case-by-case".

Av förarbetena till nuvarande lagstiftning (prop. 1991/92:74, sid. 57) framgår att

” ...för att svensk krigsmaterielindustri skall kunna verka på exportmarknaden inom de ramar jag har angivit (villkorliga och ovillkorliga hinder) är det angeläget att köparna har goda garantier för att de får reservdelar till inköpt materiel. Följleveranser... bör därför få ske oavsett förhållanden som jag tidigare angivit som hinder för export, med undantag för de s.k. ovillkorliga hindren.”

Något skäl att återkalla den godkända offerten fanns inte.

Nu pågår förhandlingar i fråga om en eventuell export av Gripen.

Sverige har, liksom EU, fördömt själva maktövertagandet. I Thailand har under innevarande år en folkomröstning ägt rum som godkänt att en ny konstitution införs och att demokratiska val skall hållas den 23 december.

Om och när Thailand skriver kontrakt avseende köp av JAS Gripen skall såväl ett formellt slutanvändarintyg undertecknas samt en exportlicens utfärdas. Detta förutsätter att en ansökan om exportlicens inkommer till ISP.

När en sådan ansökan inkommer till ISP skall en slutlig bedömning av ärendet göras. I den slutliga beredningsprocessen kommer ISP även att inhämta Exportkontrollrådets synpunkter.

Ett beslut kommer då att fattas i enlighet med gällande riktlinjer och med beaktande av läget i Thailand vid den tidpunkten.

Tidigare export

Exporten av försvarsmateriel till Thailand har under 2000-talet haft följande utveckling:

2000	22,6 mkr
2001	1,9
2002	23,3
2003	246,8
2004	13,9
2005	15,4
2006	27,8

Under de senaste åren har bl.a. export beviljats för

- reservdelar för 40 mm marinluftvärn
- kalibreringsutrustning för eldrör
- reservdelar och annan utrustning för olika radarutrustningar
- följdleveranser till robot 70-systemet
- ammunition och övningsmateriel för pansarvärnssystem Carl Gustaf

Thailand har således varit en frekvent, om än begränsad, mottagare av svensk försvarsmateriel.

Thomas Tjäder